

Barbara Józefik, M.D.,
Assistant Professor, Department of Child and Adolescent Psychiatry,
Family Therapy Unit, Jagiellonian University, Krakow, Poland

Ekscentryczność i nietolerancja: Krytyka systemowa¹

Gianfranco Cecchin, Gerry Lane, Wendel A. Ray²

Spółeczeństwo ma wiele sposobów interwencji jeśli osoba, która przejawia zachowania samoniszczące, ekscentryczne czy obłąkańcze nagle poprosi o pomoc. Natomiast jeśli taka osoba nie prosi o pomoc, dominująca kultura napotyka problem, który musi jakoś rozwiązać. Niektórzy twierdzą, iż aby na powrót zintegrować z kulturą taką odbiegając od ogólnie akceptowanych norm i standardów osobę, niezbędne jest zmuszenie jej do przystąpienia do jakiegoś programu rehabilitacji. Niniejsza praca prezentuje alternatywne sposoby zwieńczonej sukcesem pracy z osobami, które doświadczają najwyraźniej bezkompromisowych problemów emocjonalnych lub behawioralnych w swoim życiu.

Słowa kluczowe: ekscentryczność, przymus, terapia związków, ciekawość, interakcja, kontekst(y).

---

¹ Niniejsza praca została początkowo napisana jako wstęp do pracy, którą autor miał zamiar wydać wraz z innymi współautorami jako swoją trzecią książkę. Śmierć Gianfranco Cecchina, 2 lutego 2004, położyła kres tym planom. Ukazująca się tutaj po raz pierwszy po angielsku, praca ta była wcześniej opublikowana w języku włoskim jako 'Eccentricità e intolleranza: una critica sistemica'. *La rivista Connessioni è ill Centro Milanese di Terapia della Famaglia*, (2005), w języku niemieckim jako 'Exzentrizität und Intoleranz: Eine systemische Kritik', *Zeitschrift für systemische Therapie und Beratung*, (2006), 24 (3), 156-165, oraz w języku hiszpańskim jako 'Eccentricità e intolleranza: una critica sistemica', *Psicoterapia y Familia*, (2007), 23: 9-21.

² Autorzy pojawiają się w kolejności alfabetycznej. Gianfranco Cecchin, lekarz medycyny, było współtwórcą Mediolańskiej Systemowej Terapii Rodzin, współzałożycielem i współdyrektorem Mediolańskiej Szkoły Terapii Rodzin w Mediolanie, Włochy. Gerry Lane, LCSW (licencjonowany kliniczny pracownik społeczny), LMFT (licencjonowany terapeuta małżeński i rodzinny prowadzi prywatną praktykę w Atlancie, Georgia. Dr Wendel A. Ray jest Starszym pracownikiem naukowym i byłym dyrektorem Mental Research Institute, oraz profesorem Systemowej Teorii Rodzin na Uniwersytecie Luizjany, Monroe.

Analiza Dialogowa Narracji Na Terapeutycznych Sesjach Rodzinnych³

Peter Rober⁴, Jaakko Seikkula⁵ & Aarno Laitila⁵

⁴Institute for family and sexuality studies and Context UPC Leuven, Belgium.

⁵Jyväskylä University, Finland

W niniejszym artykule zaprezentujemy kilka koncepcyjnych narzędzi związanych z dialogiem które mogą wskazać terapeutom rodzinnym ciekawy punkt widzenia dotyczący narracji i opowieści podczas sesji terapeutycznych. Odniesiemy się również do dialogowej złożoności narracji i opowieści i przeanalizujemy jej ważniejsze aspekty. Dodatkowo przedstawimy przegląd naszych głównych koncepcji teoretycznych, które mogą okazać się przydatne przy analizie dialogowej sesji terapii rodzin: głos, słowa/czyny, ustawienia oraz sekwencjonowanie. Chociaż teoretyczne przedstawienie tych koncepcji w pierwszej części artykułu może wydawać się dosyć abstrakcyjne, w drugiej jego części skoncentrujemy się na aspekcie praktycznym i sposobie w jaki wykorzystujemy je w naszych próbach analizy dialogowej narracji i opowieści podczas sesji rodzinnych. Nasze metody pracy zostaną zilustrowane bardziej szczegółowo krótką scenką z prawdziwej sesji terapii rodzin.

Słowa kluczowe: dialog, psychoterapia, badanie procesów, superwizja

---

³ Praca nad prezentowanym tekstem rozpoczęła się podczas pobytu Petera Robera na Jyväskylä University w Finlandii zimą 2007-2008, gdzie przebywał jako wizytujący badacz naukowy. Tekst był dalej rozwijany podczas spotkań z Jaakko Seikkulą, Aarno Laitilą i Johnem Shotterem, które miały miejsce w Belgii w październiku 2008 roku i w sierpniu 2009 roku.

Totem: Terapeutyczna Ewaluacja Temperamentów I Sytuacji Poprzez Zwierzęce Totemy.

Raymond Traube

Psychiatra dziecięcy, Neuchatel, Szwajcaria

Przewodniczący Szwajcarskiej Federacji Terapii Rodzin SISTEMICA

Totem jest narzędziem do oceny sytuacji podczas prowadzenia terapeutycznej konsultacji dotyczącej dziecka. Przyczynia się on do zrozumienia symptomatycznych zachowań, które wskazują jej/jego temperament oraz postrzegane temperamente członków rodziny. Symboliczne przymioty natury, które reprezentują zwierzęta, ułatwiają przedstawienie wzajemnych relacji w rodzinie. Obrazki zwierząt przyklejone do magnesów reprezentują archetypy należące do społecznej wyobraźni. Pacjent, jego/jej rodzeństwo oraz rodzice wybierają spośród magnesów podanych na tacy te, które odpowiadają ich charakterom a potem umieszczają je na magnetycznej tablicy. Następnie analizowana jest historia rodziny, kolejne powiązania oraz cele terapeutyczne. Analiza taka może zostać rozszerzona o kolegów ze szkoły, siatki społeczne oraz dyskusję zespołową. Jest też często włączana podczas pracy z grupami terapeutycznymi oraz z dziećmi, młodzieżą, jak również z dorosłymi podczas sesji indywidualnych. Analiza 750 totemów pokazuje bogactwo i natychmiastowy widoczny efekt takich reprezentacji przy użyciu prostego, przyjemnego, spontanicznego, neutralnego i interaktywnego środka jakim jest totem.

Słowa kluczowe: temperament, cechy charakteru, terapia rodzin, terapia zabawą, archetypy

Bateson, Podwójna Komunikacja, Kalibracja, Abdukcja Oraz Uosobienie: Przygotowanie Na Zmianę

John Shotter

Uniwersytet New Hampshire, USA i Uniwersytet Bedfordshire

Czy nawiązujemy relacje ze światem tylko poprzez nasze myśli i koncepty, czy może jest jakiś inny, bardziej bezpośredni, spontaniczny, cielesny sposób? Zbadam tę drugą możliwość w świetle teorii Batesona (1979) o „podwójnej komunikacji” – zjawisku, które pojawia się kiedy „dwa bądź więcej źródeł informacji w tym samym momencie przekazują razem informację, która brzmi jednak inaczej w każdym źródle z osobna” (str. 31). Zjawiska te są zjawiskami dynamicznymi, ponieważ istnieją wyłącznie w ramach naszych *uosobionych relacji* z tymczasowym rozwojem sytuacji w tych dwóch lub więcej źródłach. Jako takie, twierdzi Bateson (1979), reprezentują one różne „typy logiczne” (Russell, 1908) wobec swoich sytuacji źródłowych. Są *uczuciami* i *czuciami* z których możemy sobie zdać sprawę, jeśli ukierunkujemy się na ich występowanie. Bateson tylko w niewielkim stopniu połączył te ważną obserwację ze sposobami w jakie możemy *przygotować się na obcowanie* z innymi i z innością wokół nas poprzez ideę *kalibracji*. Poniżej, za Merleau-Ponty (1962), Todesem (2001) i Wittgensteinem (1953), opisuję *czynności przygotowawcze*, które mogą pomóc nam poczuć się ‘jak w domu’ gdy żyjemy pośród gmatwaniny, zawilności i zmiany – procesów, które łączą się z ideami Batesona: *abdukcją* i *kalibracją* oraz naszym poczuciem „wzoru, który łączy.”

Słowa kluczowe: kalibracja, abdukcja, uosobienie, podwójna komunikacja, orientacja

Spójność, Organizacja Oraz Zamierzone Czyny Pokoju: Szkolenie Opiekunów Społecznych Do Podejmowanie Reakcji Bez Zastanowienia

Rozanne Leppington

Wydział Nauk o Komunikacji, Uniwersytet Jamesa Madisona, Wirginia, USA

Pracownicy opieki społecznej i terapeuci doświadczają „ataków”, obserwują członków rodziny „atakujących” siebie nawzajem i mimo wszystko muszą odłożyć na bok jakiegokolwiek uczucia targające nimi w środku i działać w sposób, który jest najlepszy dla ich pacjentów i podopiecznych. Szybkość reakcji ma tutaj ogromne znaczenie. „Bezmyślna” lub „nieprzemyślana” reakcja jest szybsza niż ta zmodyfikowana i narzucona przez „czyste sumienie” czy zawodowy kodeks etyki. Ciągłe kontrolowanie tego procesu jest wyczerpujące i może doprowadzić do „wypalenia”. Przedstawiona praca bada jak zmienić moment tłumienia niechcianej wewnętrznej reakcji w zdolność do podjęcia (re)akcji, które są błyskawicznymi, logicznymi i zamierzonymi czynami pokoju. Autorka twierdzi, że komunikacja jest podstawowym ludzkim procesem, który tworzy, zmienia i utrzymuje społeczną i fizyczną rzeczywistość. Opierając się na ujednoczonej teorii komunikacji CMM, praca przedstawia moralne działania w odpowiedzi na „atak”; opisuje niektóre problemy związane z paradoksem pacyfizmu; dokonuje oceny zjawiska jakim jest neuroplastyka; oraz prezentuje opis przypadku dla zilustrowania filozofii i praktyki Aikido jako heurystyki, pokazując jak kontrolowana spójność i logika w działaniu mogą być użyte podczas szkolenie terapeutów, pracowników opieki społecznej oraz innych osób stawianych w sytuacjach konfliktowych, aby osiągnąć „skuteczny pacyfizm” jako stały sposób na życie. Praca stawia filozofię (opowiadania w kontekście) w centrum akcji, aby wzmocnić osobę w kryzysie by „podejmowała dobre działania” *bez zastanowienia*. Z tego też powodu, niniejsza praca dotyczy zagadnień neutralności, terapii krytycznej i interwencji poprzez dominującą praktykę etyki troski.

Słowa kluczowe: interwencja, szkolenie, neuroplastyka, CMM, logika moralności, studia nad pokojem